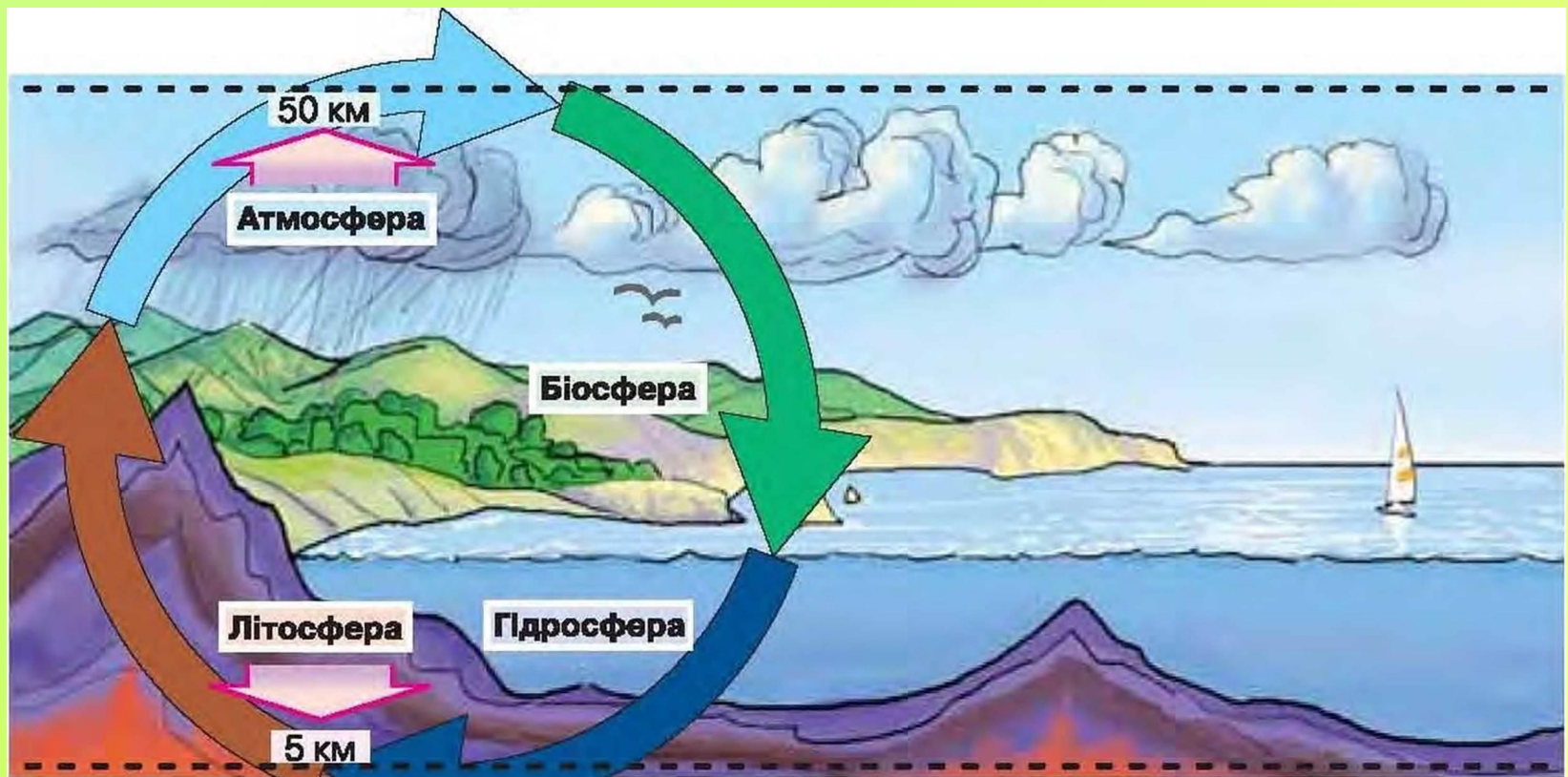

Природні комплекси Материків і океанів. Широтна Зональність і вертикальна поясність

Найбільший природний комплекс Землі
— географічна оболонка, яка
поділяється на менші за розмірами
природні комплекси.

Внаслідок тривалої взаємодії на материках та в океанах сформувалися різні за розмірами ділянки з певною однорідністю рельєфу, клімату, рослинного і тваринного світу, ґрунтів. Ці ділянки називають природно-територіальними комплексами (ПТК).

**Природно-територіальний комплекс —
закономірне поєднання природних
компонентів на певній території, які
перебувають у взаємодії та утворюють
нерозривну систему.**

Синонімом ПТК є поняття ландшафт (від нім. — загальний вигляд місцевості) як порівняно однорідної ділянки географічної оболонки.

У минулі геологічні епохи, коли іншими були кліматичні умови материків, співвідношення суходолу та океану, іншими були й ландшафти материків.

У наші часи активним чинником, що змінює ландшафти, є господарська діяльність людей, що спричиняє перетворення природних ландшафтів на природно-антропогенні.

Природна зональність

Широтна (горизонтальна) зональність — це
закономірна зміна природних компонентів та
природних комплексів від екватора до полюсів.

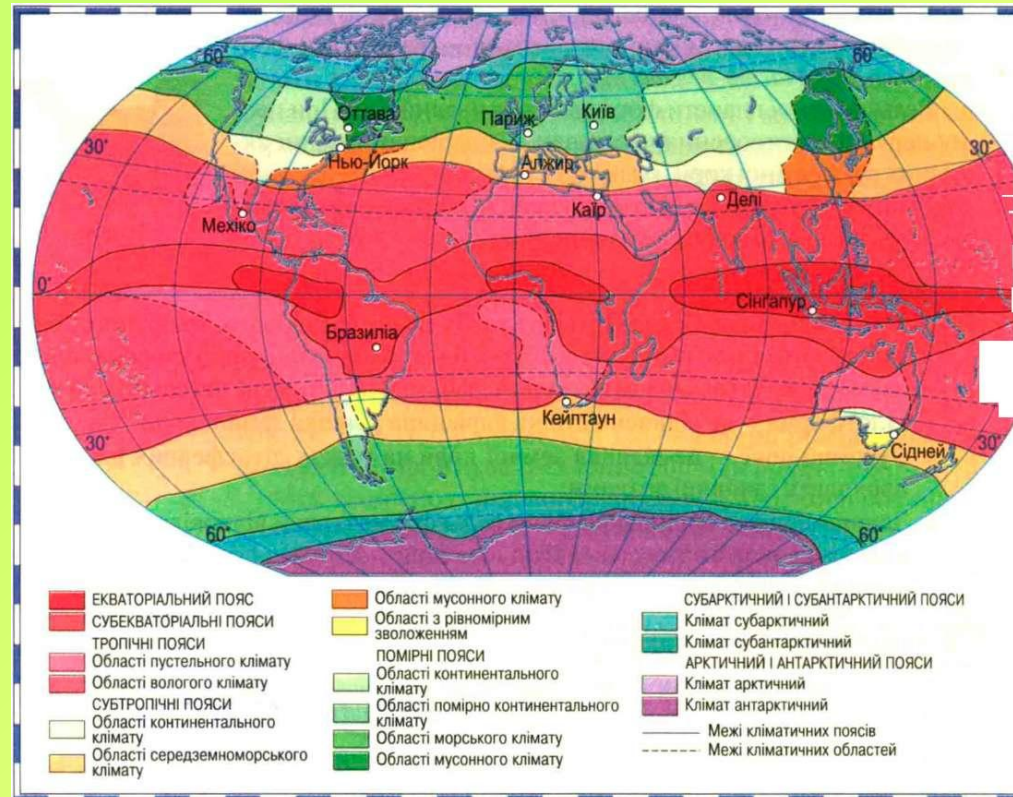

Вона зумовлена нерівномірним розподілом енергії Сонця по широті через кулястість Землі.

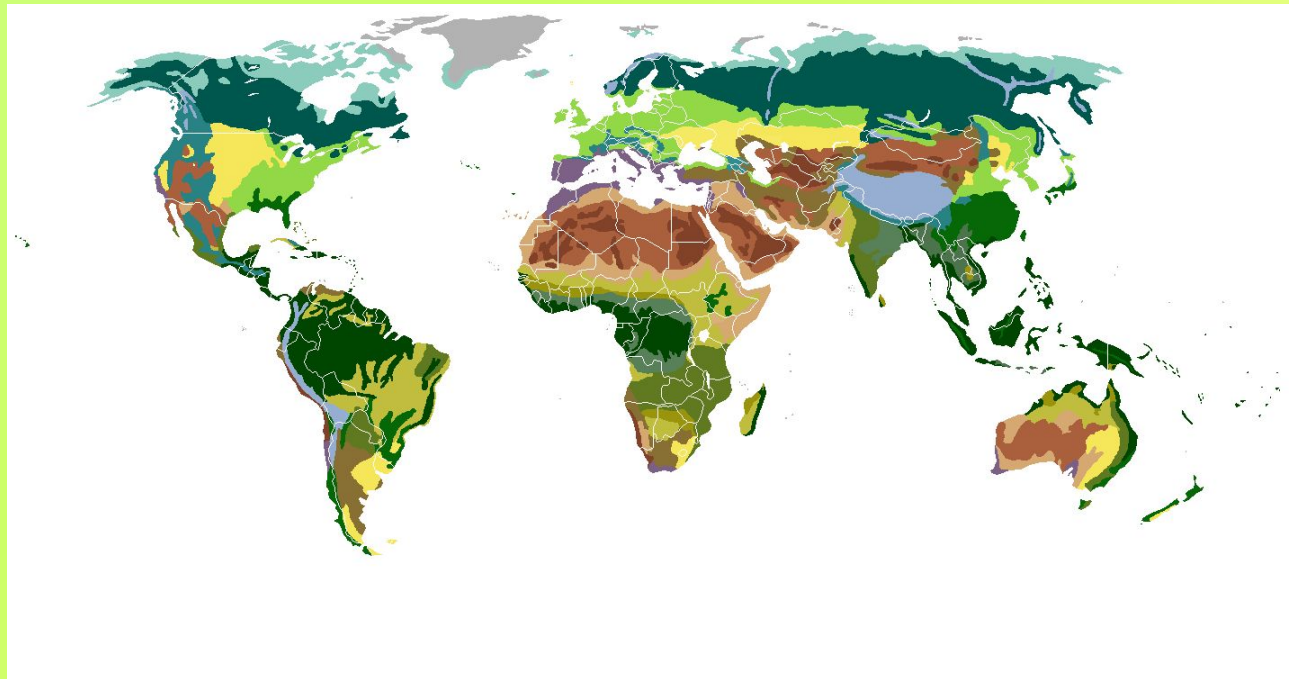
Найбільше широтна зональність проявляється в межах великих рівнин. Там чітко простежуються зональні природні комплекси — географічні пояси та природні зони.

Географічні пояси — найбільші широтні зональні підрозділи географічної оболонки.

Географічні пояси збігаються з кліматичними поясами і мають одні й ті самі назви.

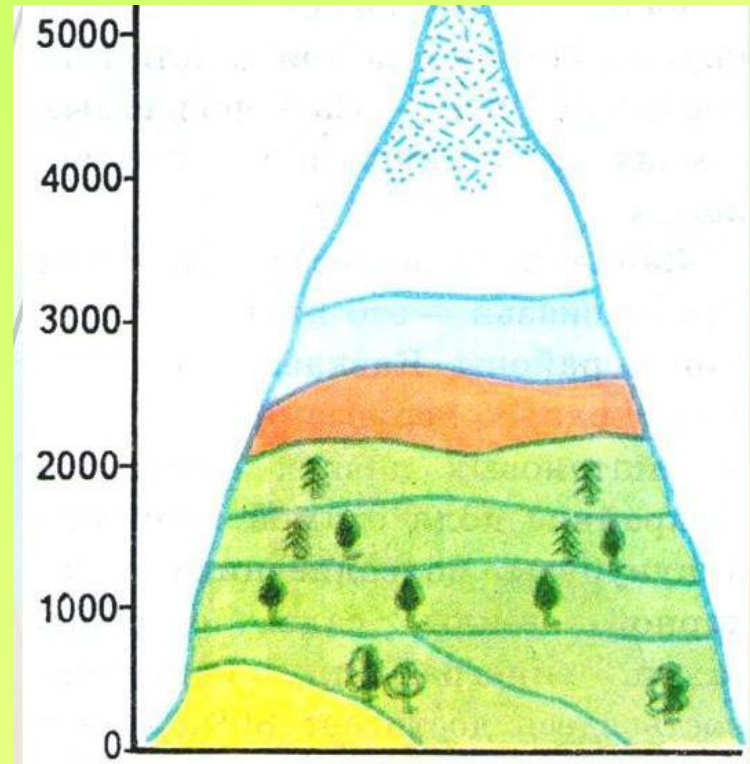
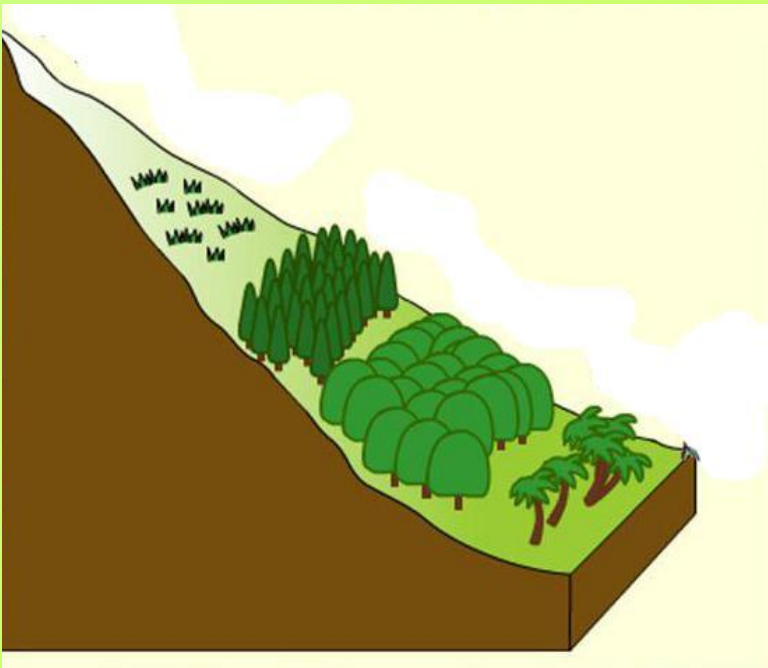
Природні зони — великі частини географічних поясів, які закономірно змінюються від екватора до полюсів і від океанів углиб материків.

Формування природних зон на суходолі обумовлено насамперед типом клімату, а назва — характером рослинності.

У Світовому океані також існують природні зони, але таких яскраво виражених розбіжностей, як на материках, у них немає.

Вертикальна поясність — закономірна зміна природних комплексів, пов'язана зі зміною висоти над рівнем моря, характерна для гірської місцевості.

Вона зумовлена насамперед зміною кліматичних умов із висотою: зниженням температури й тиску, збільшенням (до певної висоти) кількості опадів.

У Світовому океані також є своєрідна вертикальна поясність — зміна властивостей водних мас із глибиною та, відповідно, й органічного світу.

Завдання. Простежте зміну природних зон уздовж меридіану 20° сх. д. з півночі на південь.

Завдання. Простежте зміну природних зон з висотою. Поясніть причини формування вертикальної поясності в горах.

Висновок 1

**Зміна природних зон на рівнинах
пояснюється зміною кліматичних умов
з географічною широтою.**

Висновок 2

Формування вертикальних поясів у горах обумовлено зміною кліматичних умов з висотою.

Кількість висотних поясів залежить від висоти гір і їхнього місця розташування.

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

2. Повторити параграфи ..., підготуватися до підсумкової письмової роботи.